

The background of the slide features a faded, light blue image of classical architectural columns with ornate capitals, positioned on the left side. The rest of the background is a solid, light blue color. The entire slide is framed by a thin brown border.

Vana-Rooma

Ülesanne

- Õpik lk 138-141, 180-181 + internet
- Koosta Vana-Rooma riigi kronoloogia
- Too välja 3 tähtsamat perioodi
- Kirjuta perioodi alguse ja lõpu aastarvud ja sündmused
- Iga perioodi kohta lühiiseloomustus

Looduslikud olud

- Apenniini poolsaar
- Põlluharimiseks sobilikum
- Vähem looduslikult killustatud
- Ümbritsetud merest
  - Kreeka kolooniad

Asustus

- itaalikud
  - latiinid
  - Kesk-Itaalia
- kreeklased
  - Lõuna-Itaalia, Sitsiilia
  - linnriiklik korraldus
- etruskid
  - linnriigid
  - tähestik
  - ehituskunst, hauakambrid

Rooma esilekerkimine

- Tiberi kalda 7 künkal
  - Capitolium, Palatinus, Quirinalis, Viminalis, Esquilinus, Caelius, Aventinus
  - Ostia sadam
- Asutamise aeg 21. apr 753 eKr, *ab urbe condita*
- Romulus ja Remus
  - Aeneas

Kuningriik 753-510 eKr

- seitse kuningat
  - Tarquinius Superbus
- kuningas, senat, rahvakoosolek
- patriitised, plebeid, proletaarlased
- patrooni-kliendi suhe
- talupojaühiskond

Vabariik 509-30 eKr

- 5. saj eKr Rooma kujuneb Latiumi valitsejaks
- 387 eKr gallide sissetung
  - haned, häda võidetuile!
- sõjad samniitidega
- 280-275 eKr sõda kreeka linnadega
  - Pyrrhose võit
- 265 eKr kogu Itaalia Rooma võimu all

Vabariik

- 450 eKr 12 tahvli seadused
- 287 eKr plebeidele võrdsed õigused
- Res publica
- senat, rahvakoosolek
- magistraadid, nobiliteet
  - konsulid - sõjavägi
  - preetorid - õigus
  - tsensorid – nimekirjad ja kombed
- rahvatribuunid

Hiline vabariik

- 254-241 eKr I Puunia sõda
- 218-201 eKr II Puunia sõda
  - Hannibal
  - Cannea lahing
  - Zama lahing
- 146 eKr III Puunia sõda
  - Cato
- 146 eKr Makedoonia ja Kreeka vallutamine
- 133 eKr Pergamoni liitmine

Hiline vabariik

- provintside valitsemine
  - jaga ja valitse
  - asehaldur
- ühiskondliku korra muutumine
  - talupoegade laostumine
  - orjanduse areng

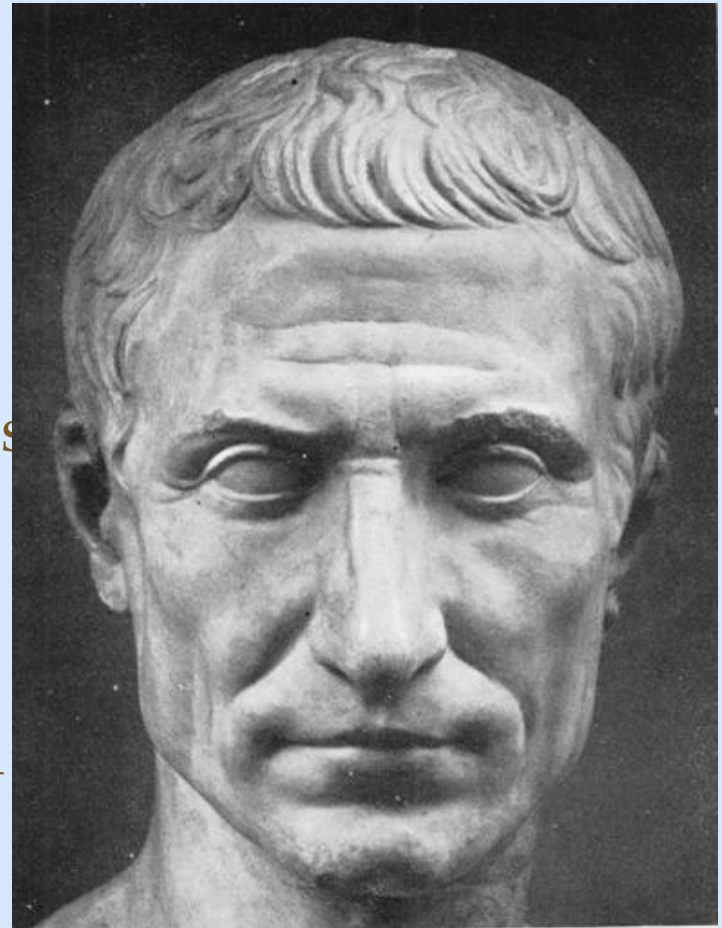
Vabariigi langus 30 eKr

- 133 eKr Gracchuste reformid
- U 110 eKr Mariuse sõjaväereform
- 89 eKr kõik vabad itaallased kodanikeks
- 83-79 eKr kodusõda ja Sulla diktatuur
- 74-71 eKr Spartacuse ülestõus
- 67-63 eKr vallutati Väike- ja Ees- Aasia
- 60 eKr triumviraat: Crassus, Pompeius ja Caesar

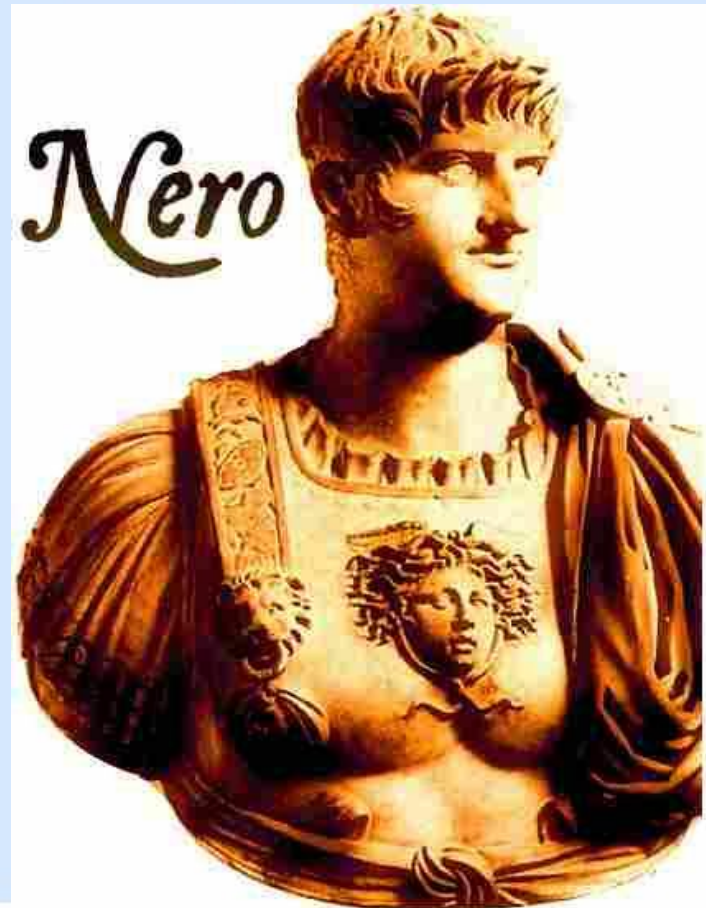
Vabariigi langus II

- 58-51 eKr Caesar vallutas Gallia
  - Rubico
- 45-44 eKr Caesari diktatuur
  - ajakirjanduse algus
  - kalender
- 31 eKr kodusõda Antoniuse ja Octavianuse vahel
- 30 eKr Egiptuse liitmine

Keisririik 30 eKr- 476 pKr

- 30 eKr-14 pKr Augustus
  - konsul, imperaator, asevalitseja, princeps, rahvatribuun
- 79 Vesuuvi purse
- 98-117 Traianuse valitsusaeg
  - impeeriumi suurim ulatus
- 211 kõik vabad mehed kodanikeks

Hiline keisririik

- 235-284 sõdurkeisrite ajajärk
- 306-337 Constantinus Suur
  - ristiusu legaliseerimine
  - pealinnaks Konstantinoopol
- 395 Rooma jagamine
- 410 läänegoodid rüüstasid Rooma
- 476 Romulus Augustulus kukutatakse

The background of the slide features a light blue gradient with a faint, semi-transparent image of classical architectural columns on the left side. The columns are white with detailed capitals and fluted shafts. The entire slide is framed by a thin brown border.

Seleta ära!

- Patriits
- Plebei
- Patroon
- Klient
- Magistraadid
- Senat
- Leegion
- Latifundium